

Dilemmakort for studenter – bruksanvisning

Om dilemmakortene

Disse dilemmakortene kan du bruke som del av et kurs eller når du bare vil ha en rask samtale om trygg, retningslinjer og grenser i organisasjonen. Noen av dilemmaene har mer entydige svar enn andre, men alle er godt egnet for å skape diskusjon.

Kortene er delt inn etter målgruppen de er ment for. De rosa kortene er beregnet på medlemmer uten tillitsverv og fokuserer på grenser, overskridelser og varsling. De oransje kortene er ment for tillitsvalgte og tar for seg mottak av varsler og krevende dilemmaer. De grønne kortene er ment for arrangører og omhandler situasjoner som kan oppstå på arrangementer.

Slik bruker du dilemmakortene

1. Del deltagerne dine inn i grupper på 3-5

2. Gi hver gruppe ett dilemmakort og be dem diskutere det som står på kortet sammen i gruppa. La deltagerne diskutere i omtrent 10 minutter.

3. Deretter oppsummerer dere alle kortene i plenum. Be gruppene etter tur lese opp dilemmakortet sitt og presentere sin løsning. Diskuter løsningen i plenum og la andre grupper komme med innspill før du oppsummerer.

Dilemmakort for medlemmer

M1

- Flørtende blikk kan være en form for seksuell trakassering. Det er du som utsettes som definerer om du opplevde det ubehagelig eller uønsket.

- Tillitsvalgte har ansvar for å følge etiske retningslinjer og skal være ekstra oppmerksomme på makten de har når de er sammen med medlemmer, det har ikke den tillitsvalgte vært bevisst. Det er viktig å si ifra hvis man opplever ubehagelige eller uønskede hendelser, så her bør du kontakte varslingsutvalget.

M2

- Selv om noe har skjedd utenfor organisasjonen kan du si ifra hvis du hører om saker hvor én eller flere personer med tilknytning til organisasjonen er involvert.

- Det er i orden å varsle selv om man ikke kjenner alle detaljene i en sak. Du bør ta kontakt med varslingsutvalget sånn at de kan undersøke og behandle saken.

M3

- Alle seksuelle handlinger som gjøres uten samtykke er brudd på norsk lov. Vennen din bør anmelde hendelsen til politiet. Du kan ikke love å holde det hemmelig selv om vennen din er usikker på om han vil varsle.

- Organisasjonen må varsles om dette. Varslingsutvalget kan blant annet hjelpe vennen din og deg videre til psykisk helsehjelp, overgrepsmottak eller annen støtte og oppfølging. Hvis han ikke tar kontakt med varslingsutvalget, bør du gjøre det.

M4

- Å kalle noen "jævla homo" er seksuell trakassering fordi det er uønsket oppmerksomhet knyttet til seksualitet.

- Du bør si ifra til en ansvarlig leder eller varslingsutvalget. De har ansvar for å ivareta deg i saken, og du slipper å være bekymret for at det skal bli "styr". Ved å si ifra, kan du få hjelp til å unngå at det skjer lignende ting igjen.

M5

- Å snakke om noen andre på en seksualiserende måte kan være seksuell trakassering. Kommentarene har også et rasistisk preg når de handler om hennes "eksotiske utseende".

- Det kan være seksuell trakassering selv om det ikke er ment å være det, og det er viktig at personen får beskjed om at dette ikke er greit. Du bør kontakte varslingsutvalget og fortelle hva som skjedde. De vil håndtere saken videre.

M6

- Alle former for seksuell trakassering kan skje digitalt, og må tas like mye på alvor som annen seksuell trakassering.

- Å sende nakenbilder til noen som ikke ønsker det er ulovlig og straffbart. Dette bør du varsle om. Sammen med organisasjonen bør du finne ut om du vil anmelde til Politiet.

- Varslingsutvalget er forpliktet til å følge opp deg og saken videre.

M7

- At de tok ulovlige rusmidler bør ikke være et hinder for å si ifra, overgrep bør alltid varsles om. Du kan ikke love at du ikke skal si det videre, og det er heller ikke ditt ansvar å håndtere dette alene.

- Selv om vennen din ikke vil varsle, så er dette en så alvorlig situasjon at en av dere må si ifra. Det er viktig at varslingsutvalget får vite om det.

- Det viktigste du kan gjøre er å være støttende og hjelpe vennen din med å få profesjonell hjelp med å håndtere overgrepet.

M8

- Det kan være seksuell trakassering selv om det ikke er ment å være det, og det er viktig at den som gjør dette får beskjed om at det ikke er greit. Det er du som utsettes som definerer om du opplevde det ubehagelig eller uønsket.

- Varslingsutvalget har ansvar for å sikre at alle skal kunne delta i organisasjonen, og det er viktig at de får vite om slike ting for å kunne hindre at det skjer igjen.

Dilemmakort for tillitsvalgte

T2

- Dette en sak for varslingsutvalget deres fordi den utsatte er fra deres organisasjon.

- Som tillitsvalgt er din oppgave å møte personen lyttende og åpen. Du bør oppfordre medlemmet til å ta kontakt med varslingsutvalget. Hvis hen ikke vil si ifra selv, bør du gjøre det.

- Personer som utsettes for overgrep bør oppsøke overgrepsmottak for råd og veiledning. Dette kan varslingsutvalget bidra med.

- Det er varslingsutvalgets jobb å undersøke, håndtere og konkludere i saken.

T2

- Aldersforskjell kan gi et eldre medlem uformell makt som gjør det vanskeligere for den yngre å si ifra hvis flørtingen ikke er ønsket.

- Hvis du er usikker på om situasjonen er uønsket, kan du innlede en samtale med det yngre medlemmet om det. Hvis det er uønsket oppmerksomhet, er det ikke du som skal kontakte det eldre medlemmet. Du bør ta kontakt med varslingsutvalget i organisasjonen slik at de kan håndtere saken videre.

T3

- Det er et skjevt maktforhold mellom seminarlederen og medlemmet i organisasjonen selv om seminarlederen er ung.

- Seminarlederen burde ikke sende slike meldinger til studentene så lenge han har en lederrolle.

- Denne hendelsen bør varsles om til studiestedet. Hvis du er usikker på hvordan du varsler kan du ta kontakt med varslingsutvalget i organisasjonen og be om råd.

T4

- Trusler om vold som pressmiddel for seksuell kontakt er svært alvorlig seksuell trakassering, og brudd på norsk lov.

- Selv om du ikke var til stede, og ikke har fått bekreftet detaljer fra hendelsen, så bør du si ifra. Det er viktig at du varsler om det du har hørt slik at varslingsutvalget kan undersøke hva som har skjedd og behandle saken.

- Det er ikke ditt ansvar å prøve å finne ut mer om hva som har skjedd.

T5

- Det virker som at medlemmene har ulike grenser for hva de er komfortable med å snakke om, og at organisasjonskulturen kanskje ikke ivaretar alles.

- Å snakke åpent om intime detaljer kan oppleves grenseoverskridende. Man vet aldri hva enkeltpersoner i en gruppe har opplevd, og derfor er det viktig å tilrettelegge for samtaler hvor alle kan være inkludert.

- Dersom du merker at noen er ukomfortable i en samtale kan du ta ansvar for å lede samtalen i en annen retning. I et lengre tidsperspektiv bør du og styret lage en plan for å sikre at alle føler seg komfortable i sosiale settinger i organisasjonen.

T6

- Ettersom begge partene i forholdet er med i organisasjonen er dette en sak som angår dere.

- Det kan være vanskelig å gjenkjenne et skadelig eller voldelig forhold, og den utsatte kan kjenne på skyld og skam. Det er ikke sikkert at hun vil bekrefte situasjonen dersom du tar det opp, selv hvis det stemmer at forholdet er skadelig.

- Det viktigste du kan gjøre er å være støttende, opprettholde kontakten og være tilgjengelig hvis hun bestemmer seg for å fortelle mer.

- Ved mistanke om vold eller skadelige forhold må du gi beskjed til varslingsutvalget. De kan også hjelpe den utsatte med å komme i kontakt med hjelpetilbud.

Dilemmakort for studenter

T7

- Det er bra å ta imot nye medlemmer og bli kjent med dem, og det er ikke nødvendigvis noe i veien for en flørt med noen andre i organisasjonen.

- Det er naturlig at medlemmer ser opp til tillitsvalgte, og det kan være vanskelig å sette grenser med en som har mye makt. Hvis du får inntrykk av at mak forskjellen er stor eller at det har skjedd grense verskridelser bør du varsle om dette.

- Det er lurt å ha jevnlig Trygg!-skoleringer med tillitsvalgte for å snakke om makt og rolleforståelse.

T8

- Rykter om intime detaljer kan for noen være helt greit, mens andre kan oppleve det grenseoverskridende. Organisasjonskultur er det opp til dere å avgjøre hvordan skal være. Det er viktig å være oppmerksom på at en kultur som oppleves grens overskridende kan gjøre det vanskelig for mange å delta i organisasjonen. I noen tilfeller kan det være lurt å snakke med hele gruppa om hva slags kultur man ønsker å ha.

- Hvis du tenker at det medlemmet forteller om kan være brudd på organisasjonens retningslinjer bør du ta kontakt med varslingsutvalget.

Dilemmakort for arrangører

A1

- Det er viktig at varslingsutvalget får vite om overgrep i organisasjonen. Dersom det ikke er varslet om tidligere bør du oppfordre deltakeren til å varsle eller varsle selv.

- Som arrangør har du et ansvar for å ivareta deltakeren som tok kontakt med deg. Spør f.eks om hvordan det går, og om det er noen form for tilrettelegging dere kan gjøre under arrangementet. I særlig alvorlige tilfeller kan det være aktuelt å sende omvarslede hjem fra arrangementet for å sikre at den utsatte parten skal kunne delta. Dette bør skje i dialog med varslingsutvalget.

A2

- I denne situasjonen må du som arrangør vurdere hvor alvorlig eller skadelig situasjonen kan bli. Kanskje kan det holde å snakke med medlemmet om oppførselen.

- Som arrangør har du ansvar for å ivareta alle detaljer, også deltakere som er beruset. I denne situasjonen kan det for eksempel være å tilby personen mat og vann.

- I alvorlige tilfeller kan du vurdere å bortvise medlemmet fra arrangementet. Da er det viktig at du tar ansvar for at hen kommer seg trygt hjem.

- Dere bør kontakte varslingsutvalget dersom den ubehagelige oppførselen bryter med organisasjonens etiske retningslinjer.

A3

- Det er viktig at hun som varsler føler seg hørt og ivaretatt. Du kan sørge for at medlemmet som har varslet får være på et rolig sted med mennesker hun er trygg på, og at hun slipper å forholde seg til den som er omvarslet.

- Du har ikke ansvar for å undersøke eller behandle varselet. Kontakt varslingsutvalget med én gang. De skal behandle saken og bistå med håndteringen under arrangementet.

- En deltaker bør ikke bortvises uten å ha fått mulighet til å forklare seg. Det er viktig at varslingsutvalget ivaretar begge parter. I alvorlige tilfeller kan det være aktuelt å sende deltakeren hjem fra arrangementet for at den utsatte skal føle seg trygg. Dette bør skje i dialog med varslingsutvalget.

A4

- Ryktespredning om varslings saker er alvorlig fordi det kan være veldig belastende for de involverte. Er saken under behandling kan det også gjøre det vanskeligere å behandle saken på en god måte. Hører du rykter om en varslings sak, bør du si ifra til varslingsutvalget.

- Du bør forsøke å stoppe ryktespredningen på arrangementet og gjøre deltakere oppmerksomme på hvorfor det ikke er greit.

- Du bør også følge med på deltakerne ryktene omhandler og sørge for at de har det fint på arrangementet.

A5

- Dette handler om deres organisasjonskultur og det er opp til dere å avgjøre om dette er greit. Vær oppmerksom på at ikke alle er komfortable med å delta i leken, og at det kan oppleves grenseoverskridende å dele og høre andre fortelle.

- Påstander rettet mot enkeltpersoner kan oppleves ubehagelig, og i verste fall være trakasserende.

- Du kan styre samtalen i en annen retning eller ta initiativ til andre aktiviteter slik at alle kan delta i de sosiale aktivitetene.

A6

- Å beføle noen mot deres vilje er seksuell trakassering. Du bør oppfordre deltakeren til å kontakte varslingsutvalget umiddelbart. Dersom deltakeren ikke varsler, bør du gjøre det.

- Du har ikke ansvar for å undersøke eller behandle varslings saken, det er varslingsutvalgets oppgave. Utvalget kan også bistå under arrangementet.

- Du må følge opp deltakeren. Hvis det er mulig, og han ønsker det, kan du for eksempel finne tilpasninger som gjør at han kan fortsette å være på arrangementet uten å måtte være sammen med den andre personen.

A7

- Det kan være vanskelig å gjenkjenne et voldelig forhold, men mye tyder på at dette kan være en voldelig relasjon. Du har ansvar for å ivareta tryggheten til deltakerne på arrangementet, og må forsøke å roe ned situasjonen.

- Når du har sikret tryggheten bør du kontakte varslingsutvalget med én gang slik at de kan behandle saken og bistå med håndteringen under arrangementet. Varslingsutvalget kan hjelpe med å oppsøke hjelpetilbud.

- Sammen med varslingsutvalget bør dere finne ut hva som kan gjøres for å hindre at noe lignende skjer igjen.

A8

- Hvis deltakeren ikke ønsker å fortelle deg noe, men du mistenker at det har skjedd et overgrep, skal du si ifra til varslingsutvalget. De har ansvar for å behandle saken, og skal bistå med håndteringen under arrangementet.

- Dersom det har skjedd et overgrep må dere i samarbeid med varslingsutvalget finne ut hvem som skal hjelpe deltakeren med komme seg til overgrepsmottak for råd og veiledning.

- Som arrangør bør du prøve å finne ut hva som kan gjøres for at deltakeren skal ha en god opplevelse av å være på arrangementet. Spør om det for eksempel er tilpasninger dere kan gjøre for at hen skal ha det fint under arrangementet.

LNU og Trygg!

Trygg! Er LNU sitt arbeid på oppdrag fra våre medlemsorganisasjoner for å sikre trygge organisasjoner. Med Trygg ønsker vi sammen å skape bevissthet om integritet og grenser, skape en lav terskel for varsling og utvikle gode rutiner for håndtering når overgrep avdekkes.

I studietiden kan grensene mellom studentorganisasjoner og vennekretser være vanskelig å definere. For mange av oss kan det være utfordrende å ta del i festkultur hvor grenser testes, og gruppedynamikken er ukjent. Med Trygg! Student oppfordrer LNU studentorganisasjoner til å starte samtaler om hvordan studietiden kan bli trygg og fri fra trakassering og overgrep både på og utenfor skolen.

Vil du lære mer om trygge organisasjoner? Se vår digitale veileder.

trygg.lnu.no

Ved behov for øyeblikkelig hjelp kan du ta kontakt med:

- Politiet tlf: 02800
- Legevakt tlf: 116 117
- Vold- og overgrepslinjen tlf: 115 006